

Årsplan

Årstrinn:

Lærer:

Samfunnsfag

2016– 2017

5. årstrinn

Brita Skriubakken og Tonje Skarelven

Akersveien 4, 0177 OSLO
Tlf: 23 29 25 00

Kompetansemål	Tidspunkt	Tema/Innhold	Lærestoff	Arbeidsmåter	Vurdering
Tema: Historie					
Plassere en rekke hendelser i historie og samtid på tidslinje og kart.	August, September, Oktober, November	Historie Tidslinje- og forståelse.	Midgard: Mesopotamia, livet ved de store elvene Hellas i antikken Romerriket Relevante tekster/utdrag	Forklare, vise og tegne tidslinje. Trekke linjer fra fortid til nåtid, gjøre oppgaver. Skrive tekster og kunne bruke relevante faguttrykk og flere kilder.	Vurdere arbeider Arbeidsinnsats Egenvurdering Power point og framføring
Beskrive utviklingen i levestandarden for kvinner og menn og fremveksten av likestilling i Norge.	Oktober, November Mars April	Historie I Samfunnet	Oppslagsverk biblioteket Internett	La elevene skrive/fortelle en historie fra en gitt opplevelse/situasjon, for å forstå at man legger vekt på ulike sider. Finne stoff skrevet av forskjellige forfattere/historikere f.eks fra en tidsperiode eller en historisk hendelse.	Samtaler og diskusjoner som belyser temaet.

Gjøre greie for nasjonale minoriteter som finnes i Norge, og beskriv hovedtrekk ved rettene, historien og levekårene til minoritetene	Januar Februar Mars April	Samene Innvandring St. Sunniva Oslo	Midgard og info på nett om samene Fakta om skolen og kommunen vår	Finne informasjon i bøker og på nett. Intervjue/ snakke med søstrene eller en lærer som kjenner skolen godt	Arbeidsinnsats. Prosess, deltakelse og fremføring Dialog med elevene
Plassere tidlige elvekulturer på kart og tidslinje og presentere sentrale trekk ved de.	August, september, oktober, november	Historie	Midgard Livet ved de store elvene	Felles gjennomgang og oppgaver i forbindelse med stoffet i læreboka.	Arbeidsinnsats i timene. Lekser/innleveringer

<p>Finne informasjon om greske og romerske samfunn i antikken, og finne eksempler på hvordan kulturen deres har påvirket vår egen tid.</p>	<p>Oktober, november</p>	<p>Historie Norgeshistorie</p> <p>Midgard Hellas i antikken Romerriket I samfunnet</p>	<p>Styresett. Barns og kvinners rettigheter. Strafferett. Oppgaver i lærebok. Sammenligninger av nåtid og fortid. Bruke stoffet i Midgard . Lete i andre kilder.</p>	<p>Arbeidsinnsats i timene Lekser/innlevering Klassediskusjoner Kapittelquiz</p>
--	--------------------------	--	--	--

Tema: Geografi					
----------------	--	--	--	--	--

<p>Kunne bruke atlas, lese og bruke papirbaserte og digitale kart og plassere nabokommunene, fylkene i Norge, de tradisjonelle samiske områdene og de største landene i verden.</p>	<p>Desember Januar februar</p>	<p>Kart av Norge og Europa rundt: landsdeler, fylker, kommuner, byer, elver, fjell, fjorder osv.</p> <p>Midgard Ulike typer kart, atlas, globus, kompass, data(f.eks lokus123)</p>	<p>Gjennomføre kartkapittel. Lære om kart, himmelretninger, kompass, karttegn. Finne himmelretninger, og forstå hvordan landskapet er i ulike områder. Jobbe med kapittelet om Norge. Lære om landsdeler, fylker, kommuner osv. Jobbe i grupper, ta for seg en landsdel/fylke. Lage plansje evt på data. Fremføre.</p>	<p>Kartprøve Praktisk arbeid/fo Kapittelp Dialog m Fremføri</p>
---	--	--	--	---

<p>Registrere og ordne spor etter istida på hjemstedet, og forklare hva istida hadde å si for dannelse av landskap og hele landet.</p>	<p>Mai Juni</p>	<p>Kart Levende Landskap Landsdeler Oslo Jordbruk</p>	<p>Midgard Globus - kopier</p>	<p>Forklare- og lese i Midgard som utgangspunkt/bakgrunnsstoff. Vise bilder av landskapstyper som er dannet av istida. Oppgaver i lærebok Studere bilder evt besøke museum el egnet sted? Lære seg å beskrive et landskap, f.eks der de bor. Ulikheter i landet</p>	<p>Dialog m Kapittelq Ferdig pr Egenvur</p>
--	---------------------	---	------------------------------------	---	---

				<p>vårt. Lage plansje el fremstilling på data over typiske landskapstrekk skapt av istida.</p>	<p>Veggavis</p>
--	--	--	--	--	-----------------

<p>Forklare sammenhenger mellom naturressurser, næringer, bosetning og levevis. Beskrive hvordan Norge bruker ressurser fra andre steder i verden.</p>	<p>Januar, februar, mai, juni</p>	<p>Kart Samfunnsfag Historie</p> <p>art over- og bilder fra u ulike landsdelene i orge Midgard</p>	<p>Les informasjon ut av Norges/fylkeskart. Hvordan er landskapet? (fjell, skog, sjø, hav, største byer, elver...osv) Hva tror barna selv er hovednæringer? Forklare hvordan dette henger sammen. Historie og nåtid. Les og gjør oppgaver i Midgard. Lage oversikt over likheter og ulikheter mellom landene. Bruke fakta (folketall, størrelse, styreform osv) + kart.</p>	<p>Kapittelquiz Forståelse av kart Diskusjoner med elevene Lekser/innlevering</p>
--	-----------------------------------	--	---	---

Tema: Samfunnsfag					
Forklare hvordan informasjon fra massemedium og kommersiell påvirkning kan virke inn på forbruksvaner og personlig økonomi.	Mars April	I samfunnet Media Påvirkning Storting - Regjering	Aviser og magasiner Reklame Film Internett	Hva påvirker oss og hvordan? Ikke bare reklame. Hvordan påvirkes vi av andres forståelse av verden? Politikk.	Arbeidsinnsats og sluttprodukt Dialog med elevene. Egenvurdering.
Gjøre greie for hva et politisk	Mars	Kort gjennomgang av de	Lærerstyrt forelesning	Se på maktfordelingen i	Klassediskusjoner

parti er, og diskutere noen sentrale motsetninger/forskjeller mellom de politiske partiene i Norge.	April	politiske partiene i Norge og hvordan de fungerer i samfunnet.	Media Diskusjoner Politisk reklame	Norge, og hvordan valg av politisk styre foregår i Norge. Gi eksempler fra andre styresett.	Gruppl Lekse
Gjør greie for de viktigste maktinstitusjonene i Norge og deres hovedoppgaver, og diskutere ulikheter mellom å leve i et demokrati og i et samfunn uten demokrati.	Mars April	I samfunnet	Midgard Relevante tekster/utdrag Internett	Se på maktfordelingen i Norge, og hvordan valg av politisk styre foregår i Norge. Gi eksempler fra andre styresett.	Samta Munt

<p>Gjøre greie for hovedtrekk ved samiske samfunn i dag.</p>	<p>Desember Januar Februar Mars</p>	<p>Norge rundt Samene Kart</p>	<p>Midgard (revidert versjon) Kart Globus</p>	<p>Lese i boka og annen info. Diskusjoner i plenum.</p>	<p>Klasse i grup lærer.</p>
--	---	--	---	---	-------------------------------------

Diskutere formålet med FN og annet internasjonalt arbeid, også urfolkssamarbeid, og gi eksempler på den rollen Norge har i samarbeidet.	Okt Nov	Samfunnsfag/samarbeid Tverrfaglig med norsk	Midgard 6 kap.2 Tekst om Askeladden på flukt – hentet fra undervisningsopplegg fra Flyktningshjelpen. Undervisningsopplegg fra Røde kors	FN-dagen, internasjonal uke, Caritasløp, og jobbe med problematikk knyttet til internasjonale forhold.	Skrive Lekse Klasse med e Egenv
Gjøre greie for hva et samfunn er, og reflektere over hvorfor mennesker søker sammen i samfunn	Hele året - sporadiske samtaler gjennom året siden dette er et tema som til	Samfunnet Stortingsvalget 13 Samarbeid Yrker	Midgard Relevante tekster/utdrag Internett	Få elevene til å skjønne hvor viktig vi er for hverandre, venner, yrker. Hva hadde man klart alene? Hva må man være flere for å klare? Hva	Dialog elever Tegne Arbei timen Kapit

	stadighet vil dukke opp – i ulike fag.			hadde man savnet om man var alene? Hva trenger man? Samtaler og egen jobbing. Forstå definisjonen av begrepet samfunn. Vise respekt for hverandre, kunne forstå mulige forklaringer, belyse ulike spørsmål.	
--	--	--	--	--	--

<p>Beskrive roller i sin egen hverdag og undersøke hvilke forventninger som knytter seg til disse rollene. Gi også eksempler på hvordan kjønnsroller og seksualitet blir framstilt i ulike medium, og diskutere de ulike forventningene det kan skape.</p>	<p>Aug September</p>	<p>Du og jeg og vi to Egen person Roller og forventninger</p>	<p>Midgard Internett Relevante tekster</p>	<p>Forstå sin egen rolle. Forklare begrepene roller og forventninger. Samtale i klasse og grupper. La alle filosofere rundt temaet selv. Hvem er de, roller og forventninger, rettferdig/urettferdig? Forskjell jenter/gutter? Oppdras/behandles vi forskjellig? OK? Hvordan skal vi være med hverandre? Lære om problemer og problemløsning.</p>	<p>Dialog m elevene Skrivetre Arbeidsin i timene.</p>
--	--------------------------	---	--	---	---

Presentere aktuelle samfunnskonflikter og drøfte forslag til løsninger	Hele året – dette bør tas parallelt med historien og samfunnskunnskapen	Konflikter i verden. Historiske konflikter.	Midgard Bilder og historier fra nettet. Dilemmaer. Ukas nyhet, hver uke.	Eleven skal finne en konflikt som han/hun ønsker å fordype seg i. Det skal lages problemstilling og oppgaven skal være	Innlevering med kommentarer lærer. Egenvurd
--	---	---	--	--	---

				helhetlig.	
Gi eksempler på muligheter, plikter og retter barn og unge har til å medvirke	Okt Nov	I samfunnet Du og jeg og vi to. Internasjonale forhold og menneskerettigheter	I forbindelse med hvilke roller og forventninger, og kap om i samfunnet, og internasjonalluke/ FNdagen	La elevene få lede diskusjoner i klassen, og søke informasjon som kan være med å skape forståelse for det å være barn og unge i dagens samfunn.	Lekser/innlevering Diskusjoner i plenum/ gruppe
Gi eksempler på ulike kulturelle symbol og gjøre greie for hva vi mener med begrepet identitet og kultur.	Sporadiske samtaler gjennom hele året	I samfunnet, Du og jeg og vi to, og andre temaer hvor det er naturlig å komme inn på dette.	Gjennomgående tema i historie og samfunnsfag gjennom hele året. Tverrfaglig.	Klassediskusjoner, egne arbeider, i forbindelse med andre oppgaver – tillegg osv.	Lekser/innlevering Diskusjoner Oppgaver I forbindelse med gruppearbeid gjennom året.
Tema: Utforskeren					

<p>Formulere et samfunnsfaglig spørsmål, foreslå mulige forklaringer og belyse spørsmålet gjennom en undersøkelse.</p>	<p>April Mai</p>	<p>I samfunnet Du og jeg og vi to.</p> <p>Midgard Internett Tekstutdrag om vennskap</p>	<p>La elevene diskutere og formulere relevante spørsmål i klassen, og utføre en liten spørreundersøkelse hjemme om roller, forventninger, barn og unge i dagens samfunn.</p>	<p>Diskusjon, presentasjon, muntlig tilbakemelding</p>
--	----------------------	---	--	--

Lese tekster om mennesket som lever under ulike vilkår, og drøfte hvorfor de tenker, handler og opplever hendelser ulikt.	Gjennom hele året	Vi kommer innom dette under de fleste temaene	Midgard Internett Film Repotasjer/Supernytt Tverrfaglig med norsk Historiske artikler	Gjøre elevene oppmerksomme på ulikheter i forhold til samfunn, økonomi, kultur, tid, kjønn og alder.	Faglige samtaler, lekser, innleveringer, gruppediskusjoner
Finne og trekke ut samfunnsfaglig informasjon ved søk i digitale kilder,	Hele året	Nettvettskurs og andre naturlige temaer	Midgards nettsider Internett Ukas nyhet	Bruke litt tid på nettvettskurset på	Lærer følger med når elevene er på nettet

vurdere funn og følge regler for nettvett og nettetikk.	gjennom hele året			midgardsidene for så å bruke dette hver gang de er på nettet. Lærer må stadig minne elevene på kildesortering og nettetikk	og gir tilbakemeldinger underveis.
Plassere en hendelser i historie og samtid på tidslinje og kart	September Oktober November	Livet ved de store elvene. Hellas i antikken og Romerriket	Midgards tidslinjer	Vi henger opp en stor tidslinje i klasserommet som elevene fyller ut etter hvert kapittel.	Elevene vurderer selv hva som skal noteres på tidslinjen.

Med forbehold om endringer utover året.